

УДК 342.5

С. С. Український

ФУНКЦІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ І НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЗУМІННЯ

У статті розглядаються теоретичні та нормативно-правові підходи до визначення та розуміння функцій Верховної Ради – Парламенту України.

Ключові слова: парламент, Верховна Рада України, система органів державної влади.

Постановка проблеми. У системі органів державної влади Української держави Верховній Раді України – Парламенту України належить пріоритетне місце. Згідно розд. IV Конституції України [1] Верховна Рада України виконує функції законодавчої влади (ст. 75 Конституції); бере участь у формуванні органів виконавчої і судової влади (ст. ст. 83, п. 26, 27 ст. 85); представляє народ і є виразником його волі [2]. Парламент України тісно співробітничает з іншими органами державної влади і суб'єктами політичної системи – політичними партіями, громадськими об'єднаннями громадян, іншими структурами громадянського суспільства, складаючи системний багаторівневий та багатооб'єктний симбіоз державних і суспільних структур. Таким чином, він, по-перше, виступає в якості своєрідного центру державно-політичної системи; по-друге, легалізує зазначених суб'єктів як суб'єктів державно-політичних, конституційно-правових відносин, «втягуючи» їх до кола суб'єктів конституційного права; по-третє, враховуючи участь вказаних суб'єктів в діяльності парламенту (політичні партії), Парламент будує єдиний механізм розробки, ухвалення, прийняття і реалізації рішень, спрямованих на державне управління складними процесами і явищами, що відбуваються в системі державно-правової дійсності; по-четверте, Парламент, фактично, формує свої повноваження, що обумовлені суттєвими потребами державного управління: а) шляхом творчої інтерпретації повноважень, що закріплені за ним у Конституції України; б) шляхом прийняття до свого розгляду будь-якого питання, що становить державний інтерес та має державне значення.

Ступінь наукової розробки теми. Слід зазначити, що питанням вивчення основоположних засад функціонування вищого представницького органу України були присвячені наукові праці таких вчених, як С.А. Авак'ян, О. С. Автономов, М. Амеллер, О.М. Бандурка, Г.В. Барабашев, Ч. Вайз, С.Б. Гавриш, А.З. Георгіца, В.Д. Горобець, В.Н. Денисов, Ю.Д. Древаль, В.С. Журавський, А.І. Златопольський, А.Д. Керимов, П. Кислий, О.Л. Копиленко, І.В. Котелевська, Л.Т. Кривенко, С.В. Масленнікова, В. А. Максимов, А.Х. Махненко, В.В. Медведчук, О.М. Мироненко, О.Г. Мурашин, Г.В. Нечепуренко, В.Ф. Опришко, М.П. Орзіх, В.Ф. Погорілко, М. Прело, Х. В. Приходько, М.І. Ставнійчук, В.Я. Тацій, М.О. Теплюк, Ю.М. Тодика, О. Ф. Фрицький, К. Хессе, В.М. Цвік, В.М. Шаповал, Ю.М. Шемшученко, Н. Г. Шукліна та ін. Однак, не глядячи на кількість наукових праць, слід зазначити, що до цих пір в доктрині конституційного права України не створено чітку концепцію функцій Парламенту держави.

Тому, *метою статті*, є дослідження теоретичних та нормативно-правових підходів до розуміння функцій Верховної Ради України.

Викладення основного матеріалу. Результатом функціонування Парламенту України є виникнення складної системи комунікативної взаємодії суб'єктів публічної влади зі структурами громадянського суспільства, що дає змогу зробити декілька висновків не тільки стосовно ролі Парламенту України в стабільному та позитивному

становленні, розвитку та функціонуванні демократичної правової державності, але й його функції, їх діяльнісного наповнення та телеологічного спрямування.

Насамперед, слід відмітити взаємозв'язок Парламенту та громадянського суспільства, до якого входять переважно громадяни держави, в конститууючому аспекті – громадяни держави шляхом загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування (ст. 71 Конституції України) формують Верховну Раду України, надаючи таким чином їй статусу вищого представницького органу держави та детермінуючи її однойменну функцію. Крім того, слід зробити акцент на суттєвій інституціональній ролі Парламенту України у створенні системи органів держави, яку він здійснює, виконуючи фактично до останніх, установчу функцію. Саме зазначені органи, здійснюючи публічну владу (публічну державну владу і публічну самоврядну (муніципальну) владу [3] – див. ст. 5 Конституції України – *Авт.*) від імені народу України, здійснюють функції державного управління у найважливіших сферах соціального життя, що безпосередньо впливає на правовий та майновий стан громадян держави та на формування правопорядку. Фактично можна дійти висновку, що Парламент держави стоїть на вершині структурно-організаційної піраміди органів та інших інституцій держави, що здійснюють державне управління у широкому розумінні, та формують у такому ж розумінні управлінську функцію Верховної Ради України, що не знайшла своєї легалізації у Конституції України.

Таке творче тлумачення функцій Парламенту України об'єктивує та актуалізує дослідження доктринальних підходів до розуміння зазначеної проблематики.

Поняття функцій держави і функцій державних органів увійшли до лексику вітчизняної державознавчої науки ще на початку XIX ст. разом з ідеями конституціоналізму. Широко використовувались вони і в радянській теорії держави та права, ставши у 70-ті роки XX ст. предметом широкої наукової дискусії.

На сьогодні в юридичній науці переважає точка зору, згідно з якою функціями органів державної влади є основні напрями їх діяльності, в яких виявляється їх сутність і призначення в державному механізмі [4]. На думку академіка права О.Ф. Скакун, функції держави – це основні напрямки діяльності держави, що обумовленні її цілями і задачами та конкретизують її сутність [5].

Таким чином у теоретичних конструктах можна виявити наголос на:

- А) діяльнісну характеристику держави;
- Б) телеологічне навантаження такої діяльності;
- В) навантаження такої діяльності відповідними задачами – тобто необхідними перспективними діями, що потребують свого виконання;
- Г) онтологічний та іманентний зв'язок функціональної характеристики держави з її сутністю;
- Г') на оптимальність такого конструкту функцій держави;
- Д) на ефективність такого конструкту функцій держави.

Оскільки діяльнісна характеристика держави базується на її функціональній складовій, не перебільшуючи методологічного значення функціонального методу, автор погоджується з висловлюваними в літературі застереженнями про те, що функціональний метод повинен використовуватися у системному зв'язку з іншими методами. Наприклад, дослідник функціонального підходу Ю. Г. Марков рефлексує увагу на цінності функціонального методу при дослідженні складних систем або структур в поєднанні з методом структурного аналізу. Дійсно, діяльність Парламенту України у функціональному розрізі є складною системою, яка повинна реалізовувати велике коло цілей та задач, а тому ця система повинна працювати оптимально та ефективно.

Звідсіля, особливе методологічне значення мають висновки зазначеного автора про те, що «функціональний підхід є не лише і не стільки способом обійти внутрішню

складність об'єкту дослідження (оскільки спрямований переважно на висвітлення зовнішніх властивостей об'єкта та його взаємодії із зовнішнім середовищем – Авт.), скільки засобом для виявлення істотних сторін цього об'єкта, його особливої природи, витоки якої належить шукати у сфері стосунків «об'єкт – середовище». Вивчення ролі функціонального підходу в системі сучасного наукового пізнання показало, що роль ця фундаментальна. Функціональний підхід лежить в основі методу моделювання явищ, що протікають у великих і складних системах ...» [6].

Телеологічне навантаження функцій Парламенту є об'єктивним, бо цей вищий представницький орган державної влади має своє мегацільове призначення та створений спеціально для реалізації принципу «res publicum».

Детермінованість функцій Парламенту відповідними задачами державного будівництва також є обґрунтованим, бо саме процес їх реалізації робить функціональний напрямок діяльності Парламенту осмисленим, системним та перспективним.

Онтологічний та іманентний зв'язок функціональної характеристики держави з її сутністю виступає в якості вельми продуктивної системи координат, до якої входять « держава – народ – парламент – функції парламенту – сутність держави». Тобто, через вирішення складових частин зазначеної системи координат, можна здійснити тестування сутності держави, тобто внутрішній смисл її діяльності, який виражає єдність (спільність, солідарність) загальносоціальних та вузькокласових (соціально-групових) потреб та інтересів громадян [7]. Таким чином, можна виявити «якість» держави, здатність її, та її інституцій, до вирішення складного комплексу задач та досягнення багаторівневого системного комплексу цілей. А це, в свою чергу, зумовлює оптимальність та ефективність функціональної характеристики Верховної ради України.

Є загальновідомим, що кожний державний орган відповідно до своєї компетенції виконує притаманні йому функції. Функції держави в цілому здійснюються через функції окремих державних органів. Державний орган, виконуючи свої функції, тим самим одночасно бере участь у реалізації різних функцій держави.

Функції держави (а відповідно – і державних органів) поділяються за сферами діяльності («об'єктні» чи «предметні» функції) та за формами діяльності («технологічні», «владні» або «організаційні»).

Слід зазначити, що Парламент виконує свої функції завжди тільки в правовому полі, що ним самим створюється, тобто функції держави носять легальний та легітимний характер. Якщо Парламентом легалізується якась нова його функція, вона, одночасно, легітимується всією системою органів держави, яку фактично очолює Парламент, завдяки своїй первинній установчій функції.

Визначаючи поняття функцій Верховної Ради України, Х. В. Приходько використовує складний комплекс зв'язків, у яких перебуває Парламент, та які виникають, як наслідок його діяльності в контексті реалізації його функцій. Зазначений автор вважає, що поняття функцій Верховної Ради України слід розглядати як основні напрями та види її діяльності, що відображають сутність, зміст і призначення Верховної Ради України в державі й суспільстві як органу законодавчої державної влади, пов'язані з реалізацією компетенції, закріпленої Конституцією України та іншими конституційно-правовими актами, відповідно до її місця та ролі в механізмі Української держави для досягнення її завдань та мети [8].

Систематичний аналіз цієї доктринальної позиції дає змогу виявити досить широкий перелік управлінсько-правових феноменів, що автор залучує до характеристики функцій Парламенту України:

А) сутність, зміст і призначення Верховної Ради України в державі й суспільстві як органу законодавчої державної влади;

Б) аспекти, що пов'язані з реалізацією компетенції, закріпленої Конституцією України та іншими конституційно-правовими актами;

В) її місце та роль в механізмі Української держави;

Г) досягнення завдань та мети держави.

Реалізація вказаних феноменів напряму пов'язана з повноваженнями Верховної Ради України у зазначених процесах. Теоретичний аналіз концепту «повноваження» дає змогу виявити концептуально-організаційну, функціонально-організаційну та функціонально-нормативну складові у процесі реалізації функцій Парламенту України. Причому зазначені складові зазначеного концепту можна тлумачити в їх широкому та вузькому розумінні, так як й розуміння самого концепту «повноваження».

Так, концепт «повноваження» у широкому розумінні відноситься до функціональної складової державного управління [9] і з позицій етимології несе в собі політеологічне змістовне навантаження. Якщо навіть винести за дужки його загальний семантичний зміст (де він позначає право, надане кому-небудь для здійснення чогось [10]) і зосередитися цілком на суспільно-політичному і правовому аспектах, то і в цьому випадку з ним ідентифікується цілий ряд явищ. Це, перш за все, виникнення, формування, виділення, виокремлення, структуризація та кінець-кінцем конституювання компетенції органів держави, у організаційних формах та нормативних приписах якої закріплюються відповідні повноваження. Крім того, в контексті цього явища спостерігається інституціоналізація структури зазначених органів, об'єктивно виникає відмінність в повноваженнях і предметах відання вказаних органів. З появою відповідних повноважень починається процес легалізації та легітимізації правового статусу органів держави, причому як в матеріально-статутарному, так й процесуально-динамічному і процедурному аспектах. З появою повноважень виникає та легалізується відповідна управлінська парадигма, що містить в собі низку управлінських дій статутарного та функціонального наповнення – вважається сформованим відповідний порядок реалізації зазначеними органами держави компетенційних прав і обов'язків, а також виконання ними своїх функцій, несення відповідальності за їх невиконання або неналежне виконання тощо. Все це супроводжується виданням відповідних нормативно-правових актів нормотворчого та правозастосовного характеру.

Зазначені процеси вельми добре відображають досить складні та неоднозначні процеси політико-правової трансформації, що відбуваються в нашій державі. З одного боку, в умовах проведення конституційної і політичної реформ можна спостерігати тенденції підвищення соціальної ролі парламенту України, наділення його більшим колом повноважень в установчій та контрольній сферах. З іншого боку, можна спостерігати ознаки парламентської кризи, яка має свій прояв в існуванні політичних конфліктів у Верховній Раді України.

Якщо більш глибоко та системно ідентифікувати концепт «повноваження» та співвіднести його з системою координат «народ України – Верховна Рада України – функції Парламенту України», то можливо виявити цілий ряд явищ, серед яких, перш за все, виділяються сам феномен Парламенту держави, як уособлення законодавчої гілки публічної державної влади та феномен парламентської діяльності, як вид соціального загального управління, який здійснюється в межах функцій Парламенту. При цьому можна виявити:

а) процеси конституювання парламентаризму в умовах демократичної правової державності;

б) інституціоналізацію самого Парламенту, системи органів держави та становлення кола суб'єктів її права (див. ст. 92 Конституції України);

в) принципи взаємовідносин Парламенту з іншими органами центральної влади та органами місцевого самоврядування;

г) інституціоналізацію системи парламентської діяльності з виділенням відповідних рівнів, що створюють системи-підсистеми в управлінському і компетенційному аспектах;

г') виникнення і динаміку прав і обов'язків, повноважень, предметів відання, тобто компетенції Парламенту України а також інших органів влади та органів місцевого самоврядування;

д) закріплення правового статусу самого Парламенту, системи органів державної влади та суб'єктів системі місцевого самоврядування;

ж) виокремлення предметів відання у межах публічної влади та її рівнів – публічної державної влади та публічної самоврядної (муніципальної) влади;

з) виникнення, виявлення та правове закріплення відмінностей в конституційних повноваженнях Парламенту України, інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування різних рівнів;

е) виявлення можливих особливостей у предметах відання Парламенту України, інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування різних рівнів; нарешті, є) наявність окремої спеціальної або виключної компетенції у Парламенту України в умовах екстраординарного функціонування державності.

Уявляється, що концепт «повноваження» не тільки має об'єктивну потребу в існуванні, але й, враховуючи його велике функціональне навантаження, щодо фактичного забезпечення та супроводження реалізації функцій Парламенту, настійно вимагає свого основного етимологічного уточнення шляхом обов'язкового підкреслення органічного зв'язку у системі «функція – повноваження». У цьому аспекті слід вказати, що в правовій і управлінській науках існує декілька підходів до тлумачення цього терміну.

Так, фахівець у сфері управління Н.М. Мусінова, використовуючи симбіотичний підхід, вважає, що повноваження – це права, якими наділений кожен рівень влади і управління для виконання покладених на нього функцій. Але одночасно, це і обов'язок виконувати дані функції. Таким чином, повноваження – це права, суміщені з обов'язками [11], але в контексті виконання відповідних функцій, що виступають онтологічною та аксіологічною основою відповідних повноважень.

Академік права О.Ф. Скакун, робить наголос на системному підході. Під повноваженнями (лат. *auctoritas*; англ. *authorities*; нім. *Befugnis, Vollmacht*) вона розуміє систему прав і обов'язків, які закріплені законодавством за державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадськими організаціями для здійснення покладених на них завдань і функцій [12].

Академік Ю.С. Шемшученко використовуючи телеологічний підхід, основним телеологічним завданням повноважень вважає – здійснення покладених на орган функцій. Крім того, він акцентує особливу увагу на тому, що обсяг повноважень конкретного органу і його посадових осіб залежить від їх місця в ієрархічній структурі відповідних органів. Він також звертає увагу на те, що поняття «повноваження» є тісно пов'язаним з терміном «компетенція органу» [13].

Конституціоналіст П.П. Шляхтун, визначаючи поняття повноважень, тлумачить їх, як встановлені правовими нормами права та обов'язки органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб, однак робить фактично наголос на їх інтеграційному потенціалі, який полягає в тому, що в сукупності з функціями і відповідальністю, повноваження складають правовий статус органу [14].

Фахівець з теорії права О.В. Малько, визначаючи повноваження, але вже в управлінському контексті, визначає повноваження органу та посадової особи місцевого самоврядування. Він включає до них права та (або) обов'язки застосувати необхідні до відповідної ситуації форми та методи управління для вирішення предметів відання муніципального утворення. Повноваження можуть бути власними (закріплені за

органом та посадовою особою в законодавстві), а також окремими державними, що передаються органам та посадовим особам місцевого самоврядування законодавством [15]. Слід зазначити, що дане доктринальне тлумачення має парадигмальну ознаку, до відповідності якої будується компетенційно-стратегічна, компетенційно-тактична, а фактично, функціональна парадигми повноважень Верховної Ради України.

Таким чином, резюмуючи, можна стверджувати, що: а) в основі доктринального визначення дефінітиву повноважень лежать, в основному, єдині парадигмальні підходи, що мають все ж таки свої відмінності, які є обумовленими суб'єктивними позиціями представників правової доктрини і їх авторськими імперативами, що виникають залежно від предмету і мети дослідження; б) доктринальний дефінітив повноважень органу держави та органу місцевого самоврядування в номенологічному та структурному відношенні є однаковим; в) більшість представників доктрини у своїх позиціях наголошують на взаємозв'язку повноважень органу та його функцій.

Особливий інтерес у визначенні дефінітиву функцій саме Верховної Ради України представляє ціла низка аспектів, які в своїй впорядкованій сукупності відтворюють єдиний і істотний політико-правовий феномен:

а) *гносеологічний* – функції знаходять свій прояв у повноваженнях Парламенту України та характеризують функціональну основу державного та інших видів соціального управління;

б) *онтологічний* – функції виявляються зовні у вигляді основних напрямків діяльності органу держави – Верховної ради – Парламенту України;

в) *праксеологічний* – практична діяльність, що виражається за допомогою функцій Парламенту України є виразом реалізації публічної влади, що сформована народом України та здійснюється від його імені та в його інтересах;

г) *прагматичний* – функції Парламенту України є відповідною субстанцією по відношенню до суспільства, таким чином, вони спрямовані на оптимальну реалізацію діяльнісної складової суб'єкта соціального життя та державно-правової дійсності;

г') *структурний* – функції складаються з відповідних напрямів (підфункцій), напрямків (субфункцій) та інших телеологічних регулятивів, що обумовлюють діяльнісну активність органу держави;

д) *системний* – функції Парламенту України є системою та системною єдністю цілей, задач та сутності держави;

е) *опорний* – функції безпосередньо пов'язані з діяльнісною складовою Парламенту, системою його структурних органів та суб'єктів, вони лежать в основі поняття та розуміння їх компетенції і полягають в прямому і безпосередньому взаємозв'язку з їх повноваженнями та компетенцією;

є) *легальний* – функції Парламенту України є закріпленими в законодавстві;

ж) *легітимний* – повноваження Парламенту України визнаються як такі всіма іншими суб'єктами права;

з) *суб'єктний* – функціями Парламенту України володіє тільки сам Парламент, а не його структурні органи та їх посадові особи;

и) *об'єктно-телеологічний* (цільовий) – Парламент України наділяється функціями для здійснення покладених на нього народом України і Конституцією держави цілей і завдань;

і) *комунікативний* – функції Парламенту України безпосередньо впливають на побудову та функціонування широкої системи комунікаційних зв'язків між суб'єктами конституційного права, в межах яких відбувається державне, муніципальне та інше соціальне управління;

ї) *модельючий* – за допомогою функцій Парламенту України можливо створити відповідну кібернетико-управлінську модель, яка відтворить відповідний сегмент багаторівневого багатосуб'єктного і багатооб'єктного соціального управління та

функціонування державноорганізованого суспільства;

й) *евристично-прогностичний* – функції Парламенту України володіють суттєвими прогностичними властивостями, вони дають можливість передбачати настання відповідних наслідків управлінського та правового характеру як в ординарних, так й в екстраординарних умовах функціонування державності;

к) *продуктивно-видовий* – враховуючи особливу важливість, всеїдність та універсальний характер функцій Парламенту України, вони можуть класифікуватися по різних ознаках: а) загальні та конкретні (специфічні); б) за новими критеріями: засобами діяльності Верховної Ради України (конституційна, бюджетно-фінансова, інформаційна, територіальна, програмна та ін.); терміном реалізації функцій Верховної Ради України (постійні та тимчасові); механізмом реалізації функцій Верховної Ради України (складні (комплексні) та прості); тощо [16].

Висновки. Резюмуючи, слід дійти висновків, що розуміння теоретичних аспектів у визначенні функцій Парламенту України, є неможливим без врахування функціональної, діяльнісної складової в його існуванні. Наведене є підставою вважати, що функціональний метод є засобом висвітлення особливостей функціонування соціальних систем, в тому числі й такої з них, як Парламент. Відповідно до ст. 75 Конституції України парламент має особливе соціальне призначення – він виступає єдиним законодавчим органом державної влади, тобто є суб'єктом конституційних відносин реалізації законодавчої влади. У цьому зв'язку, принципово важливого значення набуває правова модель функцій законодавчого органу і відносин реалізації визначеної компетенції парламенту.

Список використаної літератури

1. Конституція України // Відомості Верховної ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Український парламентаризм: минуле і сучасне / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К. : Парламент. вид-во, 1999. – С. 219.
3. Баймуратов М.А. Муниципальная власть: актуальные проблемы становления и развития в Украине / М. А. Баймуратов, В. А. Григорьев. – Одесса : Юрид. літер., 2003.
4. Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / О. Н. Ярмиш В. О. Серьогін. – Режим доступу: <http://books.br.com.ua/themes/7/52>
5. Юридический научно-практический словарь-справочник (основные термины и понятия) / О.Ф.Скакун, Д. А. Бондаренко ; под общ. ред. проф. О.Ф.Скакун. – Х. : Эспада, 2007. – С. 442.
6. Марков Ю.Г. Функциональный подход в современном научном познании [Електронний ресурс] / Ю. Г. Марков. – Новосибирск : Наука, 1982. – 255 с. // PSYLIB : Психологическая библиотека «Самопознание и саморазвитие». – Режим доступу : <http://www.psylib.ukrweb.net/books/index.htm>
7. Юридический научно-практический словарь-справочник (основные термины и понятия) / О.Ф.Скакун, Д. А. Бондаренко ; под общ. ред. проф. О.Ф.Скакун. – Х.: Эспада, 2007. – С. 397.
8. Приходько Х.В. Представницька функція Верховної Ради – Парламенту України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 Конституційне право / Х. В. Приходько. – К., 2004. – С. 7.
9. Глазунова Н.И. Государственное и муниципальное (административное) управление: Ученик / Н. И. Глазунова. – М. : Проспект, 2007. – С. 116–149.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2001. – С. 814.

11. Див.: Система муніципального управління : учебник для вузов. – 3-е изд. / под ред. В. Б. Зотова. – СПб. : Питер, 2007. – С. 39.
 12. Юридический научно-практический словарь-справочник. Основные термины и понятие / О.Ф.Скакун, Д. А. Бондаренко ; под общ. ред. проф. О.Ф.Скакун. – Харьков: Эспада, 2007. – С. 245.
 13. Шемшученко Ю.С. Повноваження / Ю. С. Шемшученко // Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 2002. – Т. 4. – С. 590.
 14. Шляхтун П. П. Конституційне право: словник термінів / П. П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2005. – С. 346.
 15. Малько А.В. Полномочия / А. В. Малько // Краткий юридический словарь / А. В. Малько [и др.]; отв. ред. А. В. Малько. – М. : ТК Велби : Проспект, 2007. – С. 274.
 16. Приходько Х.В. Представницька функція Верховної Ради – Парламенту України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 Конституційне право / Х. В. Приходько. – К., 2004. – С. 7.
- Стаття надійшла до редакції 06.10.2011 р.

S. Ukrainskyi

FUNCTIONS OF THE PARLIAMENT OF UKRAINE: THEORETICAL AND REGULATORY AND LEGAL APPROACHES TO DEFINING AND UNDERSTANDING

In the article the theoretical and normatively-legal going is examined near a decision and understanding of functions of Verkhovna Rada – Parliament of Ukraine.

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ**

УДК 342.1

М. М. Баймуратов

**СФЕРА КОМПЕТЕНЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ФОРМИ ЇЇ
РЕАЛІЗАЦІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

У статті розглядаються питання щодо визначення сфери компетенції місцевого самоврядування та форм її реалізації за законодавством України.

Ключові слова: *місцеве самоврядування, сфера дії органів місцевого самоврядування, форма самоорганізації.*

Постановка проблеми. Українське суспільство нині перебуває у стані реформування цілісної сукупності економічних, політичних, культурних, правових відносин. Однією з проблем, з якими стикаються всі посттоталітарні суспільства, є відродження демократичних традицій, перерваних десятиліттями правління прокомуністичних режимів. При цьому особливого значення набуває відтворення демократії на місцевому рівні, як основи широкої участі громадян у громадських справах, школи та бази для демократії в масштабах держави [1].

Стаття 5 Конституції України, встановлюючи конституційний статус України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної і правової держави, визначає, що